

Taxa postala... Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str.

ELLET

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Ara 5 lej. Csütörtök, 1936. április 23.

zavargások... Avogadro a Kairó... Uj Kelet tud... Tschadesch doktor... Senki nem láthat a jövőbe...

Az árdragító állam

A legtöbb országban a kormányhatalom mindent elkövet abban az irányban, hogy a sokszor indokolt drágulási folyamatot feltartóztassa...

„Anglia lépjen ki a Népszövetségből, ha Franciaország továbbra is kitart Olaszország támogatása mellett”

Henderson munkáspárti képviselő az egész római angol diplomáciai testület visszahívását követelte az angol alsóházban.

Cáfolják az Eden berlini utjáról elterjedt híreket

Genf, április 22. — A fődelegátusok elutazása óta Genfben szünet állott be a diplomáciai tevékenységben.

A Népszövetség gyökeres reformja

A tegnapi napon úgy Edén, mint Paul Boncour megérkeztek Párizsba, illetőleg Londonba.

Egy holland ügyvéd esete bécsi árja kollégájával

Tschadesch doktor, aki ezzel a gyönyörű mongol névvel természetesen fájvéd, nagyhímet politikai vezér Bécsben, megirigylte Hitler dicsőségét és világméretben akarja megszervezni az árja ügyvédek véd- és daczszövetségét.

A reform terve angol részről vetődött fel nyilvánvalóan az a célja, hogy az angol kormány számára lehetővé tegye, hogy az abessziniai eseményekkel elégtelen angol közvélemény előtt tisztázza magát.

Levél egy romániai hitleristához

Alábbi levelet dr Mayer Ebner írta válaszképpen egy nyílt levélre Emil Neugeboren képviselőhöz az Aufbau című hitlerista lap főszerkesztőjéhez.

Nagy érdeklődéssel olvastam levelét és noha alig hiszem, hogy egymást meggyőzhettük, mégis kíváncsún tartom a levélbeli tisztázódást.

Ugy látom, Ön igyekszik a zsidókérdést tárgyilagosan szemlélni. Teljes tárgyilagosságot azonban nem tetelezek fel sem Önönél, sem magamnál, minthogy nem hiszek abban, hogy az emberek csakis ugyanevezett tiszta ésszel gondolkodnak.

Senki nem láthat a jövőbe, de vannak történetileg kipróbált igazságok. Ezek közé tartozik Machiavelli híres mondása, hogy államok azon mennek tönkre, ami őket naggyá tette.

Senki nem láthat a jövőbe, de vannak történetileg kipróbált igazságok. Ezek közé tartozik Machiavelli híres mondása, hogy államok azon mennek tönkre, ami őket naggyá tette.

„Kifejezetten megtiltom, hogy nevemet az önök által tervezett listára bevezesse s meg legyen győződve arról, hogy ebben az országban egyetlen tisztességes árja ügyvéd sem lesz hajlandó arra, hogy prakszistát az antiszemitizmusra való spekulációval bővítsen ki”.

együttal összeomlásának oka is. Németország elvesztette minden barátját az egész világon, és ha Németország össze fog omlani, akkor szomszédai éppúgy megrohanják, mint ahogy a Balkán-háborúban Bulgáriát rohanták meg a szövetségesek. Hitler messiánizmusa a szempontok szerint ugyebár más megvilágítást nyer.

Őn azt mondja, a zsidó nép legnagyobb tragikumja, hogy 2000 évvel ezelőtt elvesztette otthonát. Ugy vélem, hogy ezt a tragikumot nem kerüljük el akkor sem, ha a római birodalmat túléljük. Az ókorból egyetlen nép és egyetlen állam sem maradt fenn a maga sajátosságában. Valamikor bennünket is elérte volna a katasztrófa és akkor végünk lett volna. De ha valaki, mint ő, hisz a történelem logikájában, kell, hogy arra a következtetésre jusson, hogy a zsidóság fennmaradásának célja és értelme van — természetesen jóra, nem pedig rosszra. En az azonban ezeket a dolgokat a történelmi szemlélet során kikapcsolom, ha egyébként hajlamos is vagyok romantikus, misztikus és teológiai értékelésekre. A történelemnek egyetlen törvénye van és ez: ok és okozat. A mi népi sajátosságunkkal — mint ő írja — az emberi kultúrának kovásza lettünk. Őn ezt ránk nézve nem kedvező megállapítással mondja. En azonban azt mondom, hogy kovász nélkül nincs kenyér és zsidók nélkül az emberi kultúra bizonyára más és rosszabb fejlődési tempót vett volna. Nélkülük nem lett volna kereszténység és izlám. A pogányság bizonyára még jobban butította volna a tömegeket és olyan valástalan és műveletlen társadalom fejlődött volna, amely a világot urakra és szolgákra osztotta volna. A fejlődésnek ezt a formáját már láttuk a római birodalom elmerülése idején.

Őn úgy véli, hogy a tulsok zsidó kovász a német népet megrontotta. Mielőtt e kérdést részletesen taglalnám, néhány megállapítást kell tennem. És csak azt kérem tőle, hogy mint gentleman, higgyen ezeknek a megállapításoknak, amit én becsületszóra jelentek ki:

Nem létezik semmiféle titkos zsidó kormány a világon. Nincs központi autoritásunk. Mindaz, ami a „Cioni bölcsék jegyzőkönyvéből“ a zsidók világalapítási terveiről áll, a mesék birodalmába tartozik. Éppúgy, mint ahogy a vérvádnak sincs semmiféle reális alapja.

További megállapításom, hogy nincs is közöttünk a szolidaritásnak az a fajta, amit ellenségeink nekünk imputálnak. A mi szolidaritásunk az, hogy ha a zsidó becsületet sértik és ha a zsidók a népiségük miatt szenvednek, akkor megnyilatkozik a mi közösségi érzetünk és pedig a jótékonyk vonalán. Azon túl semmiféle egység sincs. Szolidaritásunk van a bajban, de nem a szerencsében. Egyetlen népcsoport sincs belülről annyira feldarabolva, mint a zsidó nép. Egyetlen népnek nincs annyi pártja, mint miénknek. Egyetlen népben nincs annyi világnézeti ellentét, mint a zsidóban. Sehoh nem harcolnak olyan elkeseredetten egymás ellen a pártok, mint nálunk. Mindezekből a tényekből nyugodtan következtetheti, hogy a zsidóság életében egységes tervszerűségről szó sem lehet.

Ezek után áttérhetünk a német zsidókérdésre.

A tizenharmadik század elejéig Németország zsidói nem játszottak különös szerepet. Csak Mendelssohn óta figyeltek fel rájuk és Lessing örök érdeme, hogy elsőnek emelte fel szavát a zsidó páriák felszabadításáért. Németországban a zsidók csak az emancipáció elején lettek tényezők. Ekkor azonban olyan kiterjesztési mozgalom indult meg, ami szinte példátlan a zsidóság történetében. Még Mendelssohn gyermekei is kitértek. Ha száz éven át Németországban Európa keletjéről nem vultak volna vissza a zsidók, akkor talán már egyetlen zsidó sem volna Németországban. A régiék felszították a német nemzetben. Kérdem, vajon ártott-e ez a zsidó keveredés a német fajnak, amely — az új rendszer szerint — kell, hogy védekezzen az elidegenüléstől?

A felelet egyszerű. Akik a németégszereket szívták, nagyon jó németeknek bizonyultak az idők során. Kiváló emberek kerültek ki közülük a német közigazgatás, a hadsereg, a tudomány és a művészet különböző ágazataiban. En egyébként is úgy vélekedem, hogy magasabbrendű fajok egy népet felfelé fejlesztenek. Hogy a zsidók magasabbrendű faj, azt nyilván Őn sem

vitathatja. Hiszen Őn a mi szellemi többségünket is elismeri. Nem látom tehát be, miért zárkoznak el a zsidó „fajtól“. Noha a vallásos zsidóságnak — és ez a zsidóság tömege — soha nem volt ambíciója, hogy keveredjen más néppel.

Valamikor bennünket, zsidókat hibáink miatt gyűlölték. Ma előnyeink miatt nem szeretnek. A német népet sem szerettek. Nem a hibái, hanem erőnei miatt. Saját tapasztalatomból mondhatom, hogy a zsidógyűlölet mindig a kereskedőnél kezdődik aki az idegen konkurenciától fél. A németek gyűlölete akkor kezdődött, amikor áruikat exportálni kezdték és más országok kereskedőivel versenyeztek. A gondolkodók és költők népe ugyanis tehetsé-

ges kereskedő népek bizonyult. Azóta kezdődött a németgyűlölet. Ehhez járult mindenesetre még néhány politikai momentum is, bizonyos önteltség és a vilmosi idők kardcsörtetése.

Megérdeklék vajjon a németek ezt a gyűlöletet? Bizonyára nem! A zsidók sem érdeklék meg azt a gyűlöletet, amelyet el kell tűniük. A gyűlölet alapja mindkét esetben az irigység. Ellenségeket ki lehet engesztelni, az irigyeket sohasem. Ha le akarná az ember az irigységet fegyverezni, le kellene tenni mindarról, ami az irigységet sarkalja: le kellene mondania a jó tulajdonságokról, az élelmeségről, az erőről és a szorgalomról. Ezen az áron pedig nem érdemes rokonszenvet szerezni.

A szellemi és anyagi államiség a zsidóságban

A társadalmi élet dzsungelében gyakran találunk olyan jelenségeket, amelyek különösekknek és furcsáknak tűnnek fel. Nálunk, zsidóknál ilyen paradox-jelenség, hogy a regenerálódó és államiségre törekvő cionizmussal szemben a zsidóságnak éppen az a rétege foglal el ellenséges álláspontot, amely évszázadokozon keresztül képezte a gerincét és alkotta a leghathatósabb konzerváló erőt.

Amikor Jochanan ben Zakkai a jeruzsálemi ostromlott gyűrűből kilopatta magát és aztán Javnében megalapította a zsidó Tan főiskoláját, az a bölcs államférfiui előrelátás vezette, hogy az anyagi állam egyidőre összeomolhat ugyan, de, ha a nemzet szellemi kincseit sikerül megmen-teni, akkor még nincs minden elveszve és lehet remény a feltámadásra. Az a gondos aprólékosság, amellyel Jochanan ben Zakkai és követői a zsidóság társadalmi és szellemi kincseit összegyűjtötték és feldolgozták, mutatja, mily céltudatosággal dolgoztak a zsidó szellemi vagy hordozható állam felépítésén. Nyilvánvaló, hogy munkájukat csak eszköznek szánták arra, hogy a zsidóságot konzerválják az új szilárd vagy materialis állam ujjáéledéséig. És másképp el sem képzelhető, hisz maguk is az anyagi állam talaján nőttek fel.

Gyakran találkozunk az emberiség társadalmi életében olyan jelenséggel, hogy ami valamikor eszköz gyanánt született meg valamely cél elérése érdekében, lassanként öncellá lép elő. És bizonyos mozgalmak vagy áramlatok, amelyek intézmények révén valósultak meg, megmaradnak akkor is, amikor feladatukat elvégezték és létjogosultságukat elvesztették.

A társadalmi életben is érvényesül a fizikából ismeretes tehetetlenség elv és ha valami mozgalom neki indul, tovább megy, mint amennyire szükség van és csak valami erő hatására áll meg. T. i. az intézményesen megvalósított eszmék vagy áramlatok emberek révén érvényesülnek, ezen emberek ogizisztenciája, befolyása és tekintélye ezen intézményekhez van kapcsolva. Azonkívül nagy szerepet játszik az emberek megszokása, amely nagy mozgató erő a társadalmi jelenségeknél. Ha az eszmék és áramlatok és azok intézményei elvesztették létjogosultságukat, akkor is tovább élnek a hozzájuk kapcsolt emberek ragaszkodása folytán és az emberek megszokása miatt.

A zsidóság kiépített magának egy hordozható államot külön törvényekkel, külön szokásokkal, külön nyelvvel, erősen körülbástyázta magát, hogy az asszimiláció állandó ostromának ellent tudjon állani. Ezen állam tovább élt, mint maga az igazi szilárd állam. Természetes, hogy ez az eszmei államiség egy külön ideológiát is teremtett a zsidóság részére, egy olyan ideológiát, amely ellentétben a többi népek materialista állami felfogásával a zsidóságot egy eszme, egy Tan hordozóivá tette. Másképp nem is lehetett volna indokolt ta-

lálni a zsidóság létjogosultsága számára. Az eszköz átvedlett célá. Az 1800 éves eszmei állam mely nyomokat hagyott a zsidóságban, megszokottá vált és intézményesen biztosítva lett.

Józan és logikus ésszel elvárható volna, hogy ma, amikor Erec Jiszráélben ujjáéled a zsidó állam, minden zsidó lelkesedéssel és odaadással fogja szolgálni ezt a nagy ügyet. Ehelyett szemtanúi vagyunk egy különös harcnak, amely a zsidó állami gondolat, a cionizmus és annak ellenzői között zajlik le. Kik az ellenfelek? Elsősorban az u. n. vallásos zsidóság. Azért emelem ki, hogy csak az ugynevezett vallásos zsidóság, mert a cionisták között is vannak meggyőződéses vallásos emberek, míg az ellentábor vallási argumentumokkal dolgozó hivi között is vannak teljesen vallástalan emberek. A kérdés tehát lényegében nem vallási, hanem ideológiai és a vallás csak mint harci eszköz szerepel.

Mik az argumentumai ennek a „vallásos“ háborúnak? A zsidó államot nem szabad materialis eszközökkel és egy emberi mozgalom segítségével felépíteni, hanem csakis a jó Isten segítségével (a messiási gondolat). Ez az argumentum tagadása az emberi cselekvés szabadságának és lényegileg ellenkezik a zsidó tannal és a zsidóságnak az Istenségről alkotott fogalmával, mert a zsidó Tan szerint Isten minden emberi cselekvésben benne van, tehát a cionisták munkájában is.

A másik argumentum, hogy a zsidóság tulajdonképpen nem azért van, hogy egy materialis államot uraljon, hanem hogy a Tan hordozója legyen. Ha ez a szilárd állam nem integráns megvalósítása a Tan-nak, akkor nincs is létjogosultsága. Ez az érv tökéletes kifejezése a szellemi állam ideológiájának és teljes tagadása a materialis államiségnek. Az a tény, hogy ez a Tan a szilárd állam talajából sarjadt ki és tulajdonképpen annak konzerválására és átmentésére jött létre, mutatja a tátongó irt annak megalapítói és mai hivi között. Gyakorlatilag azt jelentené, hogy mi egy papi államot létesítsünk, egy olyan tág kolostor felét, amelyben emberek élnek és tanulnak, kutatják a régi dolgokat, anélkül, hogy számot vetnének az emberi élet mindennapi szükségletével. Ezen ideológiai tan hivi nem akarják észrevenni, hogy a zsidó élet számos galuth-termelte intézkedése és korlátozása az ujjáéledt Erecben alkalmazhatatlan és elvesztette a jelentőségét. Ragaszkodnak a szellemi állam 100 százalékos ideológiájához és az Erec még azon jelenségeit sem akarják akceptálni, amelyek a Tan szellemében fejlődnek.

A szellemi állam ideológiájának kiséző jelensége a mindennapi élet kérdéseire való állásfoglalás módja. Egy szellemi államban a legfőbb foglalkozás a tanulás és a tanulás fölébe helyezendő a munkának. A megélhetés egy fizikai jelenség, tehát egy

megvetendő valami és bármily eszközzel biztosítandó. Azért nem lealacsonyító sem a jótékonyk elfogadása, sem az eltartás a zsidó közösség vagy magánosok részéről, sem bármely más eszköz. A zsidó közösségnek el kell tartania azokat, akik tanulnak, tekintet nélkül arra, hogy ennek a közösségnek van-e közvetlen haszna ebből a tanulásból, vagy nincs. A haszon maga az ideológia fenntartása, amely egyedüli létjogosultsága a zsidóságnak. Hogy ezen tan megalapítói maguk is mesteremberek voltak, akik fizikai munkával keresték a kenyeriket ismét igazolása annak, hogy nagy őr tátong az alapítók és követők között. Mivel egy materialis állam létalapja a munka, az ellentét a szellemi-állam ideológiája és a cionizmus között itt is nyilvánvaló.

Mivel egy szellemi államban a vezetés a „tanultak“ kasztjái: papok, tanítók, tudósok, stb., addig egy fizikai államban a gyakorlati emberek dominálnak. Az ideológiai harc tehát nem maradhat korlátozva az érvek és citatumok mezejére, hanem átcsap a személyi érdekek piszkos mocsarába is.

A materialis állam ellenfelei nem kizárólagosan „vallásos“ emberek, hanem a zsidóságnak más rétegei is, akikbe szintén belopódott a szellemi állam ideológiája, de mivel nem vallásosak, megváltozott formában tenyésztek tovább. Ilyenek pl. a jelentéktelenné zsugorodott zsidó „misszió“ hivi, akik szerint a zsidóság küldetése, hogy az emberiség között a haladás és a civilizáció eszméjét terjeszse. Ez is amolyan testetlen zsidó állam, egy láthatatlan állam az államok között, amelynek feladata szintén, hogy a Tan terjeszse, de egy más elképzelésű Tan: mondjuk pl. a Liberalizmus, vagy a Demokrácia tanát.

Ezen utóbbiak édes gyermeke az u. n. „vörös asszimiláció“, vagyis az a tan, hogy reakciós ténykedés egy új nemzeti mozgalmat kreálni, amikor a világ a nemzetköziség felé halad. Ez a nemzetköziség szintén egy olyan testetlen szellemi valami, amelyben a farkas és a bárány egy akolban legelészik. Egy szellemi állam ez, amelyben az emberek között nincsenek nyelvi, faj, temperátumbeli, kulturális és más különbségek, hanem mind egy szellemi ideál megvalósulásaként élnek és talán — megsehalnak. Ez a tan Marx azon következtetéseiből származik, hogy a szocializmus megvalósulásával az állam eltűnik, elhal. De elfelejtik, hogy még egy központilag és nemzetközileg kormányozott emberiségnek is szüksége van bizonyos keretekre közgazgatói és kulturális szempontból. Nem veszik figyelembe a kor legújabb jelenségeit sem, hogy éppen a szocializmus megvalósulásának hazájában, Szovjetországban a cárizmus alatt eltüntetett nemzeti kulturák új életre sarjadnak, sőt a zsidó problémát is egy nemzeti keret (Birobidzsán) megteremtésével igyekeznek megoldani.

Ugy a missziós elmélet, mint a vörös asszimiláció csak vallástalan mellékhatásai az eszmei állam „vallásos“ ideológiájának.

Nem azért foglalkozom jelen soraimban a cionizmus ellenfeleinek ideológiájával, hogy újabb érveket sorakoztassak fel a cionizmus jogosultsága mellett. Ezen mozgalomnak csak addig van szüksége „érvekre“, míg gyakorlatilag érvényesülni kezd. Ezzel a vitatkozás érája lezáródik, hogy a gyakorlati megvalósítás problémáinak adjon helyet. A cionizmus már ezen stádiumban van. Tehát felesleges, hogy ellenfeleivel vitába bocsátkozzék. Csak taktikai kérdésekről lehet szó, vagyis milyen magatartást tanúsítsunk ezen jelenségekkel szemben. A taktika magától adódik. Két tábor úgy ideológiailag, mint gyakorlatilag homlokegyenest ellenkező álláspontot foglal el. Az ellentét Erec Jiszráél felépítésével nemhogy csökkenni, de növekedni fog. Érvekkel egymást meggyőzni nem lehet. De a tömeg teljesen érzéketlen az ideológiák iránt és ebben a zsidó tömeg sem kivétel. A tömeg csak a gyakorlati megvalósítások iránt érdeklődik. Ezen téren pedig az idő határozottan a cionizmusnak kedvez és azért a tömeg idevől zódik. Az ideológusok tábora lassan összezsugorodik és idővel csak a „vezérek“ maradnak. A leghelyesebb taktika a teljes közömbösség az ideológiai ellenzéki-eggszemben és erőteljes aktivitás — a megvalósítások terén.

A és V zavarg

Mi történt Tel-Aután. Az események

Jeruzsálem, április az első riasztó hír eseményekről, az U mint megirtuk — non a Zsidó Távirat központját, amely tány perccel ezelőtt tott telefon-beszélgés és televízió esemény számában közzölt. Zsidó Távirat Irodása a pénteki szomnyek lefolyásáról, a tunk keddi tudósít teljes terjedelmében tudósítás szerint az nologikus sorrendbe

A palesztinai

Az elmúlt hét ké Tulkaemnél arab b zsidó turista-társasá rael Chazan, Szalo megölték és két m sítettek. Pénteken z Tel-Avivban, ezrekr lével.

A rendőrség meg sen gyászbeszéd csak kaddist mor

A rend

A tömeg egy rész ros vezetői felhívásá része azonban folyt nagy rendőrcsapat és szétoszlásra szólitott mibotokkal ment n ség. Az izgalom adott pillanatban hi a tömegből a rendő A rendőrök sortű re, melynek súlyo tak: harminc A sebesültek között mü héber napilap r

Gummibó

A tüntetők köré hágott. „Ha a rend a zsidókat megvédi dekeznünk!“ — kiá lom felé. A rendőrkál támadt a tün minden irányba. há egyént letartóztatt az ablakokból köve

A tüntetők közl értek a gummibó véretek. Egy z zében gyászfáty zszólót szoritott méletle

A rendőrség és a teljes egy óráig ta te el tetőfokát, a tulkeremi arab tá zata Zwi Tannenb Mire beköszöntö ban helyreállt a r lott. A vörös Ma tet szállított a H zül négy súlyos á sültetket házi keze besültek között v egyént vettek őriz is. A rendőrség Az Alembi-utcát z baton teljes nyug cain, az izgalom

Fellájitják

Ezzel szemben s szédos Jaffában v lei mutatkoztak agitátorok lázit zsidók ellen. R tüntetésekre, am eltolozták. A jaf szombaton érte k kor hire érkezett péntekre virradó két ismeretlen eső arab kov Kfar Szaba zs lötték a műh

Dr. Lévi Laj

Munkás Mozgó

Két világszenczáció!

Egy helyár!

I. Neked adtam a szívemet

Főszerepekben: RAMON NOVARRÓ és JEANETTE MACDONALD.

II. A kinzások háza

Csak erős idegzetű embereknek. Főszerepekben: BORIS KARLOFF.

Helyárak: 10 és 12+3 lej.

A pénteki, szombati és vasárnapi palesztinai zavargások hiteles története

Mi történt Tel-Avivban a tulkeremi gyilkosság zsidó áldozatának temetése után. Az események első áldozatai a palesztinai angol rendőrség sorlüzeti és gumibotjaitól megsebesült zsidó tüntetők voltak

Jeruzsálem, április 22. — Hétfőn, amikor az első riasztó hírek érkeztek a palesztinai eseményekről, az Uj Kelet szerkesztősége — mint megirtuk — nyomban felhívta telefonon a Zsidó Távirati Iroda Prágában székelő központját, amely továbbította nekünk a néhány perccel ezelőtt, Jeruzsálemmel folytatott telefon-beszélgetésének anyagát a jaffai és telavivai eseményekről amit lapunk keddi számában közöltünk. Mára megérkezett a Zsidó Távirati Iroda részletes levélbeli jelentése a pénteki, szombati és vasárnapi események lefolyásáról, amelyet szükségesnek tartunk keddi tudósításunk kiegészítéseképpen teljes terjedelmében közölni. A jeruzsálemi tudósítás szerint az események az alábbi kronologikus sorrendben folytak le:

A palesztinai zavargások hiteles kronikája

Az elmúlt hét közepén Nablusz közelében, Tulkeremnél arab banditák megtámadták egy zsidó turista-társaságot, melynek során Izrael Chazan, Szalonikiból bevándorolt zsidót megölték és két másik zsidó utast megsebesítettek. Pénteken zajlott le Chazan temetése Tel-Avivban, ezekre menő tömeg részvételével.

A rendőrség megtiltotta, hogy a temetésen gyászbeszédeket tartsanak. Ezért csak kaddist mondtak a nyitott sírnál.

A rendőrség sorlüzet ad a zsidó tüntetőknek

A tömeg egy része engedelmessé vált a város vezetői felhívásának és szétoszlott, másik része azonban folytatta a tüntetést. Erre nagy rendőrcsapat állott a tüntetők útjába és szétoszlásra szólította őket. Egyidejűleg gumibotokkal megverte a tömeget a rendőrség. Az izgalom percről-percre nőtt. Egy adott pillanatban hirtelen középbe indult meg a tömegből a rendőrségre

A rendőrök sorlüzet adtak le a tüntetőknek, melynek súlyos következményei voltak: harminc zsidó megsebesült.

A sebesültek között volt Samet, a Haarec című héber napilap riportere is.

Gumibotos rendőráttak

A tüntetők körében az izgalom tetőfokára hágott. „Ha a rendőrség képtelen arra, hogy a zsidókat megvédje, úgy magunknak kell védekeznünk!” — kiáltotta a tömeg a karhatalom felé. A rendőrség erre újra gumibotokkal támadt a tüntetőkre, szelkergette őket minden irányba, házakba is behatolt és több egyént letartóztattak azzal a gyanúval, hogy az ablakokból követeket hajítottak a rendőrökre

A tüntetők közül egyeseket oly súlyosan értek a gumibotok, hogy több sebből véreztek. Egy zsidó fiatallembert, aki kezében gyászfátyollal borított kék-fehér zászlót szorított, addig vertek, amíg eszméletlenül esett össze.

A rendőrség és a tüntető tömeg közötti harc teljes egy óráig tartott. Az izgalom akkor érte el tetőfokát, amikor megtudták, hogy a tulkeremi arab támadás második zsidó áldozata Zwi Tannenbergről is behatolt sérüléseibe.

Mire beköszöntött a péntek este. Tel-Avivban helyreállt a nyugalom. A tömeg szétoszlott. A város Magen David negyven sebesültet szállított a Hadassza kórházba, akik közül négy súlyos állapotban volt. A többi sebesülteket házi kezelés alá vették. A súlyos sebesültek között van egy zsidó rendőr is. Tíz egyént vetek őrizetbe, köztük több sebesült is. A rendőrség megszállta a város főutcáit. Az Alembi-utcat rendőrkordon zárta el. Szombaton teljes nyugalom uralkodott a város utcáin, az izgalom azonban nem ült el.

Felláztatják a jaffai arabokat

Ezzel szemben a Tel-Avivval közvetlen szomszédos Jaffában veszedelmes nyugtalanság jellemző mutakoztak már szombaton. Felbőlt agítatók lázították az arab lakosságot a zsidók ellen. Ráműtötték a tel-avivi zsidó tüntetésekre, amelyeknek lefolyását módfelelt eltiltozták. A jaffai arab lakosság körében szombaton érte el tetőfokát az izgalom, amikor híre érkezett annak, hogy csütörtökről péntekre virradó éjszaka

két ismeretlen egyén behatolt egy félreeső arab kovácsműhelybe Raanaana és Kfar Szaba zsidó kolóniák között és lelépték a műhelyben dolgozó két arabot.

A gyászoló zsidó tömeg körében mély felháborodást és izgalmat váltott ki a rendőrség beavatkozása a temetési szertartásba. Az ezrekre menő tömeg némán állotta körül a sírt és szemekében a keserűség és fájdalom könnyei csillogtak. A tömeg egy része azután zárt menetet alkotott, mely a nagy zsinagoga felé indult. A nagy templomhoz vezető uton újabb tömegek csatlakoztak a menethez és cionista szözlőkkel vonultak tovább. A zsinagoga előtt

egy fiatal szalonikiai zsidó intézett egzalált hangon beszédet a tömeghez, melyben felszólította, hogy induljon el Jaffa felé és vegyen bosszút Chazan gyilkosain.

A tömeg azonban nem szentelt különösebb figyelmet a szónok felhívásának és a város háza felé vette útját. A város háza erkélyéről Rokeach és Dov Hos alpolgármesterek tartottak beszédeket és felszólították a tömeget, hogy nyugodtan oszoljon szét. A város vezetői megígérték a tüntetőknek, hogy követeléseiket elő fogják terjeszteni a kormányának. Ezek a követelések a következők voltak:

fokozottabb biztonság, a politikai rezsim megváltoztatása, egyesek viszont a 16 kormányzó lemondását követelték.

Rokeach alpolgármester a következő szavakkal fejezte be beszédét: „Senkise akadályozzon meg bennünket, zsidókat Erec Izrael bekecs felépítésében!”

ad a zsidó tüntetőknek

Az egyik nyomban meghalt, a másik pénteken szenvedett ki a kórházban, miután kijelentette, hogy támadójának, aki rálőtt, zsidó kinézése volt.

A rendőrség hivatalos kommunikében közölte, hogy a rendőrkutyákat a nyomok egy arab munkástábor felé vezették és minden bizonnyal onnan kerültek ki a gyilkosok

Dr. Anatole Cressin a Tonoglobine Irradié-rő.

MINISTERUL INSTRUCIUNII PUBLICE, CULTURII SI A ARTILOR ȘCOLA COMERCIALA SUPERIOARĂ SI ELEMENTARĂ

REGELE CAROL I.

București I. — Splaiul Unirii, 51 SERVICIUL MEDICAL

Consult: 12-1 și 5-6 p. m. Tel. 4.06.87

Experimentăm amel. si impel Tonoglobine in stadii de anemie si dechitatie amara si rezulta foarte satisfactoriu in cura la diverse malmuri pe care le tratăm cu succes in practica noastra.

Anatole Cressin

15 April 1936

A rendőrségnek az a meggyőződése, hogy a kettős gyilkosság arab vérbosszu volt. Az agítatók ennek ellenére felszólították a tömeget, hogy vegyenek bosszút a zsidókra. Ehhez más rémhírek járultak még, amelyek egyre magasabbra fokozták az izgalmat az arabok körében.

A jaffai tüntetők véres támadása a telavivi országuton

Vasárnap nagy arab csapatok indultak el Jaffából Tel-Aviv irányába. Utközben megtámadták a Rutenberg-társaság zsidó munkásait szállító autóbuszokat, bezúrták azoknak az ablakait és bántalmazták az utasokat. További utjukon több más zsidót és a velük szembeálló rendőröket is súlyosan megverték. Heves összecsapásokra került sor, úgy, hogy a rendőrség kénytelen volt fegyveréhez nyulni.

Az arabok hét zsidót megölték és negyvenet megsebesítettek. Rendőrközül két arab halt meg és többen megsebesültek.

A zsidó sebesültek közül többen élet-halál között vergődnek. A rendőrök közül is többen megsebesültek.

A Jaffa-telavivi kerület kormányzója már vasárnap kihirdette a hatáskörébe tartozó területre az ostromállapotot. Este héttől reggel öt óráig tilos volt az utcákon járni. A hatóságok minden utcai csoportosulást betiltottak.

Ime mellékelt kézirat hű lefordítása:

A „Tonoglobine” bort és szirupot vérszegénység és gyöngélkedés eseteiben alkalmazva, nagyon kielégítő eredményeket értem el, ami az érvágygerjesztést és a súlygyarapodását illeti.

(ss) Dr. ANATOLE CRESSIN

București, Str. Franklin 7.

Azt hisszük, hogy fenti elismerő sorokhoz fölösleges minden kommentár, mivel azok eléggé bizonyítják a „Tonoglobine Irradié” bor és szirupnak — a szervezet legerőteljesebb és egyuttal legkellemesebb ízű gyógyszerének tökéletes hathatóságát.

Kérjük olvasóinkat, hogy naponta kísérjék figyelemmel azon kiváló orvosaink, akik kipróbálták ezt a készítményt és közzétették velünk az elért eredményeket, elismerő szakvéleményét.

Vasárnap este Crossby őrnagy, a déli disztrikt kormányzója, nyilatkozatot tett közre, amelyben kijelenti, hogy a kormány teljesen ura a helyzetnek és minden intézkedés megtörtént újabb zavargások megakadályozására.

Mit mond a telavivi rendőrség

A tel-avivi rendőrség vezetői körében hangzottak el a rendőrség pénteken, nem éles, hanem vaktöltéssel lőtt a Chazan temetéséről visszatérő tömegre és a tüntetők sebesülései főleg a gumibotok ütéseitől származtak. Egyes rendőrök azonban fenyegetett helyzetükben kénytelenek voltak fegyverüket használni és éles töltéssel löni a rájuk támadó tüntetőkre, aminek következtében egyesek fegyverektől is megsebesültek.

Eddig szól a Zsidó Távirati Iroda hivatalos jeruzsálemi jelentése a pénteki, szombati és vasárnapi eseményekről. A hétfői és keddi eseményekről az Uj Kelet tegnapi számában távirati tudósításaink alapján emlékeztünk meg. A legújabb jelentéseinket lapunk más helyén találja az olvasó.

SELECT MOZGÓ Mai kezdettel: Ruby Keeler és Al. Jolson világhírű művészpár legújabb zenés slágere: CASINO DE PARIS káprázatosan szép film, elegáns rendezéssel, csodás balettekkel. Műsoron kívül a legújabb FOX híradó.

Titeanu volt rendőrminiszter bukásának kulisszatitkai

Titeanu Jugoszláviában. Drámai audiencia Tatarescunál. A volt rendőrminiszter fenyegetozik. A sajtó bosszuja. Uj perspektivák

Bucuresti, április 22. Lassanként érdekes kulisszatitkok kerülnek nyilvánosságra Titeanu volt belügyi alminiszter lemondásáról, illetve lemondásáról.

A sinaiai pályaudvaron történt események miatt súlyos helyzetbe került a kormány. Valakinek fizetni kellett. Titeanu érezte, hogy őt fogják feláldozni. Az első csapat a Párerri Libere (Szabadvélemény) csoport mérte rá, amely kizárta tagjainak sorából. A csoport ülésén a leghatározottabban Bentoiu igazságügyi alminiszter foglalt állást Titeanu ellen, aki nem tudta elfelejteni, hogy elárulta Calinescunak, miszerint egyik Carmen sylvai rokona vendégül látta Corneliu Codreanut. Calinescu a képviselőházban vonta ezért felelősségre Bentoiut.

A Párerri Libere ülésén valaki azt javasolta, hogy hallgassák meg Titeanun is, hátha nem egyedül felelős a sinaiai és tg-muresi eseményekért. Sibiceanu, a miniszterelnök kabinetigazgatója telefonált neki, de a belügyi alminiszter a nem egészen szalonképes ajánlattétel után lecsapta a kagylót. Másnap aztán megjelent a lapokban a kizárás nyilatkozat.

Titeanu Spalatóba utazik

Titeanu érezte, hogy a fele sem tréfa. Igyekezett kimászni a csávából. Utána utazott Dinu Bratianunak Jugoszláviába. Hóna alatt vastag aftatáskával érkezett Spalatóba. Hiába, üldözte a sors: Dinu Bratianu

pont aznap Raguzába autózott. Utána, Raguzába. A liberális párt vezere közben Rabba utazott. Mire Titeanu Rabba érkezett, megtudta, hogy Dinu visszament Spalatóba. A legközelebbi vonattal Spalatóba. De közben elvesztette a nyomát s fáradtan visszautazott Bucurestibe.

A fővárosban ezalatt megpecsételtetett a sorsa. Az északi pályaudvaron senki sem várta, csupán Rabba kabinetfőnöke, aki ötletekkel látta el:

Mentő-javaslat

— Azt kell kijelentened, hogy azért léptél ki a kormányból, mert nem akartál belelővetni a diákokba...

Es Titeanu, mint a fuldokló az utolsó szalmaszálba, utánakapott a kabinetfőnök ötletének.

Mert időközben Tatarescu telefonon megtalálta Dinu Bratianun, aki a dalmát tengerparttól határozottan követelte:

Mit vár? Meg kell szabadítani a kormányt ettől a ballaszttól!

A silvesterneceai házban

Titeanu megjelent a miniszterelnök Silvester ucca 55 sz. alatti magánlakásán.

— Meg vagyok győződve róla, nem fogsz feláldozni, hogy ezzel közös ellenfeleinknek elégtételt szolgáltass — mondotta melodrámái hangon a kétségbeesett Titeanu.

De Tatarescu hideg maradt:

— Tévedsz! Nekünk nincsenek közös ellenfeleink. Ezt az elégtételt nem ellenfelek kérik, hanem a párt maga!

Amikor a miniszterelnök látta volt munkatársának kétségbeesett arcát, még hozzáfűzte:

— Jenőkém, az intelligenciádhoz apellálok s ha akarod, a barátságodhoz, amikor kérlek: nyujts be lemondásodat!

Titeanu, mintha fejbekölnözték volna:

— Eszerint kidobtok a kormányból?

— Ó, dehogyan, te fogsz lemondani és ez nem ejt csorbát a becsületeden.

Titeanu sápadtan és remegve szólalt meg:

— Jó, de teljes cselekvési szabadságot követelek. Ilyen körülmények között nem tiltathatók meg nyilvánosságra hozni lemondásomnak igazi okait.

Tatarescu gunyosan mosolygott:

— Miért akarod ezt? Talán azért, hogy mi is nyilvánosságra hozzuk a kormányból való eltávolításodnak körülményeit?

De Titeanu nem hallgatott az intő szóra s másnap a lemondás nyilvánosságra kerülésével egyidejűleg megjelent a lapokban kabinetfőnökének inspirációjára közzétett nyilatkozata, mely szerint azért lépett ki a kormányból, mert nem akart a diákok közé lővetni.

De Inculcét belügyminiszter cáfolata sem várattott sokáig magára:

— Hogyan? A diákok közé lővetni? Ki kérte tőle ezt? Soha sem vetődött fel az eshetősége ilyesminek.

A sajtó bosszuja

A sajtó most megbosszulja magát Titeanun, akit az újságírói kar renegátjának minősítenek azok után, hogy mint volt újságíró elvállalta a cenzurahivatal vezetését. A karikatúristák ollónak rajzolják le. Az olló azonban a végzete lett. A sajtó rásütette a sinaiai eseményekért való felelősséget s ki-vegezte. Nyilatkozatával a pártot is magára haragította, úgyhogy most onnan is ki akarják zárni.

Az utolsó menedék

A kormány kizárta, az újságírók kizárták, most a párt is ki akarja zárni.

Nem marad más hátra, mint az, hogy Furduinak, a vasgárdista diákok elnökének protekciójával felvegyék a Totul pentru Tara pártba. (—del)

Kenyérkereset Budapesten 1930-ban

I. KISSZAKASZ

Budapest rendőrfőkapitánya a villamosvasutakon előforduló számos balesetet az ugynevezett kisszakasz rendszernek tulajdonítja és javasolja a tantuszok árusításának beszüntetését. Ezidőszent a kisszakaszhatárokon automaták árusítják a 6 filléres tantuszokat; egy 20 filléres bedobása ellenében az automata kiad 3 tantuszt és egy két fillérest. Az élelmes pesti 8—12 éves gyermekek üzletszerűen egyesültek és jövedelmi forrást biztosítanak maguknak olyanformán, hogy közülük a legszázalomramaltóbb kizárólagos gyermekek az automaták mellett lesik a tantuszvásárlókat és a 2 filléreseket kiköszölik tőlük, amelyet csaknem minden esetben meg is kapnak; az így összegyűjtött fillérek befektetésével üzletet alapítanak, vagyis ők maguk vásárolnak az automatáktól tantuszokat, azokat automatán kívül ráoktroálják a közönségre és a 20 filléresből — aprópénz hiányában — már vissza se adnak. Ilyenformán, ha egy automatánál csak 120 tantuszt forgatnak meg naponta, 80 fillér (24—25 lej) jövedelemre tesznek szert, 50—60 automatánál működve az üzlet naponta 40—50 pengőt (1300—1500 lej) hajt, amely nyereségen esténtként osztoznak.

II. NYILVANOS TELEFONÁLLOMÁS

A nyilvános telefonfülkék mellett fürge gyermekek ajánljak a vidéki embereknek, hogy a körülményesnek látszó tárcsázást elvégzik helyettük. A vidéki ember legtöbb esetben bedúl, átadja a telefonautomatába dobandó 20 fillért, a gyermekek a 20 fillér helyett a készletben tartott 1 lej dobják be az automatába és keresnek az üzleten csaknem teljes 20 fillért.

Gyakori eset az is, hogy a gyermekek az automatába bedobnak egy lejt és anélkül, hogy tárcsáznának, a hallgatót visszahelyezik a készülékre, aminek következtében a pénztartó oszlop aljáról visszaesik egy 20 filléres. Ilyenformán egy lej befektetéssel 20 fillért keresnek.

Ujabbán külön telefon-detektívek figyelik az ilyen visszaéléseket.

III. LUFTBALLON

Az Andrássy ut és Teréz körut sarkán, közvetlenül az Abbazia kávéház mellett van az egyik közismert harisnyáruházzal, ahol számottevő vásárlásoknál a vevők egy színes luftballont kapnak ajándékba. Amikor a vevő kilép az áruházból, 5—6 éves gyermek-sereg veszi körül és szívhezszólóan kéri, adná neki a luftballont, hogy „legyen az életben neki is egyszer luftballonja”. Amint megkapja a luftballont, rohan azzal a közelben levő Jókai szobor elé, ahol üzlettársai átveszik tőle az új árut és hozzáfizve a többihez, darabonként 10—20 filléret ajánlgatják a közönségnek és sikerül is nekik a napontként összekelölt luftballonokat még aznap értékesíteni, hozzájutván ezáltal egy aránylag elég jól jövedelmező rövidjáratu üzlethez. Minél jobban megy az áruháznak, annál többet keresnek az élelmes gyermekek.

IV. BRIDZSPARTI

A meghívott uritársaságból csak három vendég ismeri ezt a nagyon felkapott játékot, ennél fogva kénytelen a háziasszony beülni negyediknek. A háziasszony pedig éppen háziasszonyi minőségénél fogva nem szentelheti egész figyelmét a játéknak, mert lelki figyelmét a szobaleány működése, ne-hogy vendégei hiányt szenvedjenek a kiszolgálásban. A játékosok tréfás megjegyzéseket tesznek, hogy a vendéglátó kitűnő háziasszony, de nem jó bridszpartner. Ezek után a háziasszony türelmet kér, hogy rövidesen szerez kifogástalan partnert. Betelefonál valamelyik kifejezetten erre a célra alakított ugynevezett „Bridzs irodának” és kér egy bridszjátékost. Az iroda ugyancsak telefon utján érdeklődik a megrendelő bonitása iránt, legtöbb esetben azt tudakolja, hogy mennyi lakbért fizet, vagy saját villájában lakik-e a megrendelő, ehhez mérten aztán néhány percen belül autóval megérkezik az elegánsan kiöltözött, jólfélt és bridszban kiválóan képzett (egyébként munkanélküli) fiatal ember, uri formában bemutatkozik, beül negyediknek és legtöbb esetben nyereséggel távozik. A nyereség vagy ritka esetben a veszteség kétharmad-része a bridszirodát illeti, vagy terhélt, egy-harmada pedig magát a fiatal embert. Másnap aztán a megrendelő uriház teherbíró-képességéhez mérten a bridsziroda prezentálja a számlát. (n.)

HERBETES AZ ÜZLET LELEKE:
HERBESSEN AZ ÚJ KELETRE

IMPRIMÉ SELYMEK

IMPRIMÉ CRÉPE DE CHINE
IMPRIMÉ CRÉPE ROMAIN
IMPRIMÉ GEORGETTE
IMPRIMÉ CREPON

FRANCIA IMPRIMÉ HERNYÓ SELYEM

Gallia FIÓKOK: **BRASOV** (PIATA LIBERTATII 3. SZABADAGYTER (BUZASOR)) **SIBIU** (STR. REGINA MARIA 7 (HELTAEUGASSE))

KÖZGAZDASÁG

Az új fogyasztási adótörvény bonyodalmai

Ismeretes, hogy április elsejével a gyapjuszövetekre és egyes vasipari cikkekre új fogyasztási adókat léptetett életbe a kormány. Az erevonatkozó törvény köteleességét tette a nagykereskedőknek, hogy készleteiket záros határidőn belül jelenték be az illeték ki-róvása érdekében.

Ez a rendelkezés azonban előre nem látott bonyodalmakat okozott az érdekelt kereskedők körében. Sem a törvény, sem egyéb rendelkezés nem határozta meg pontosan azt, hogy kiket kell nagykereskedőknek és kiket kiskereskedőknek tekinteni.

Számos vállalat van ugyanis, amely cég-szövegébe fölvetve ugyan a nagykereskedelmi is, azonban tulajdonképpen és ténylege-sen csak detail-eladással foglalkozik. Ezeknél a cégeknél nem vitás, hogy melyik kategóriá-ba tartoznak. A cégbejegyzés szövege tehát nem irányadó annak időntésénél, hogy va-laki nagy, vagy kiskereskedő-e.

Több cég amellet, hogy elvéve nagybani eladásokat is eszközöl, forgalmát túlyno-mórésben detail-eladások révén éri el. Itt már komolyabb akadályokba ütközik annak a kérdésnek eldöntése, hogy a törvény szem-pontjából nagykereskedővel, vagy kiskereske-dővel állunk-e szemben?

Ez a probléma nemcsak a most életbelép-tett fogyasztási illetékekkel kapcsolatban kerül homlokterbe, hiszen a kormány bármik-or változtathat a forgalmi és fogyasztási il-letékeken és ezzel kapcsolatban bármikor el-rendelheti, hogy a nagykereskedők készleteit

összeírják és megadóztassák. Tehát valami-képpen, jogi, törvényes szempontból is érvé-nyes döntést kellene kiprovokálni annak ér-dekében, hogy kategórikus megállapítá-s nyerve, kit tekintenek nagykereskedőknek és kit detailistának.

Harminckét évi elévülési időt állapítanak meg a munkabíróságok az alkalmazottak követeléseire

A munkaadó szervezetek részéről számos esetben merült fel az a panasz, hogy a munkabíróságok, főleg pedig az oradeai munkabíró-ság, mindinkább azt a joggyakorlatot érvényesítik, hogy a felmondási időre követel-hető munkabérek, mint a munkatörvényben előirt szabadságnapokra járó ki nem adott béreket, mint a szabadságmegváltó kártéri-téseket három évi elévülési idő helyett 32 évi elévülési idővel itélik meg.

Az Ugir vezetősége jogi szakértőinek be-onásával a következő megállapításra ju-tott:

„A kollektiv szerződés hatályának az egyéni szerződések felmondására való kiter-jesztése csak erőszakolt törvénytárgyazat-

A cluji kereskedelmi és iparkamara éppen az április elsején életbeléptetett fogyasztási illetékekkel kapcsolatban több megkeresést kapott a kereskedőkre tartozó kereskedőtől, amelyben tanácsot kérnek és egyben annak igazolását, hogy mint kiskereskedők nem tartoznak készleteiket bejelenteni és megil-léteztetni. A kamara vezetősége ezeknek a kéréseknek a megoldásánál meglehetősen dilem-mában van. Az a tény ugyanis, hogy a kamara hivatalosan igazolja, hogy valamely cég kiskereskedő, bár a cégszövegben a nagy-bani eladások is fel vannak tüntetve, nem je-lent egyebet, minthogy az iparkamarák hiva-talosan befolyolnak valamelyik kereskedő adó-zásának kérdésébe.

Feimerül egyuttal az a probléma is, hogy mennyiben kötelesek az illetékes adószervek a kamarák illeténi igazolását elfogadni, noha az sem vitatható, hogy egyetlen más fórum sem illetékesebb annak időntésre, hogy vala-mely cég melyik kereskedelmi kategóriába tartozik, mint az iparkamara.

A cluji iparkamara az előbb említett ké-réseknek úgy tesz eleget, hogyha a kereske-delmi vállalat részvénytársasági alapon mű-ködik, akkor könyvszakértőt küld ki a cég könyveinek felülvizsgálására, aki megállapít-ja, hogy az illető vállalat forgalma mily há-nyadban származik detail és mily részben en-gros eladásokból. Ennek a könyvvizsgálatnak az alapján aztán igazolja a kamara, hogy a szóbanforgó vállalat nagybani, vagy kicsiny-beni eladásokkal foglalkozó kereskedő-e.

Amennyiben az igazolást kérelmező keres-ke-dő nem részvénytársaság, vagy könyvei nincsenek rendesen vezetve, vagy egyéb okok nem teszik lehetővé az ügy illeténi való ki-vizsgálását, akkor a kamara információk és összehasonlítások alapján állapítja meg az illető kereskedő hovatartozandóságát és az igazolást ennek alapján adja ki.

Kívánatos volna, ha az érdekelt kereske-delmi testületek, az iparkamarák támogatá-sával akciót indítanának annak tisztázása vé-gett, hogy kiket tekint a pénzügyminiszte-rium kiskereskedőknek és kiket nagybani el-adóknak.

tal vihető ugyan keresztül, de keresztülvihető. Védekeznünk ellene teljes bizonyossággal csak úgy lehet, ha a kollektiv szerződésekbe a jö-vőben expressis verbis bevezük, hogy az egyéni felmondásokra a törvényes 14 napi ter-minus szerződéfelek által elismertetik.”

„A felmondási időre járó s ki nem fizetett munkabérek megitélésénél a 3 évi elévülési idő meghosszabbítása — szerintünk — tör-vénytelen s minden esetben megtámadható. A törvényben előirt szabadságnapokra tény-leg ki nem fizetett szabadságmegváltási dí-jak elévülése tekintetében viszont más a hely-zet. Az osztrák magánjog hatálya alatt álló területeken a 3 éves elévülési határidő meg-hosszabbítása e tekintetben is törvénytelen és megtámadható. A magyar magánjog ha-tálya alatt álló határszéli vármegyékben vis-zont a 32 éves elévülési idő aplikálása törvé-nyes s csak egy módon, vagyis a szerződésbe precizen bevett ilyirányú stipuláció segítsé-gével rövidíthető meg. A törvény 73. artikulá-sára való hivatkozás sajnos nem helytálló, mert hiszen abban a 3 évi elévülési idő kife-jeztetten csak a munkabér, vagy haszonrésze-sedésből származó s így szintén munkabér-jellegű követelésekre van kimondva.”

— Cionista meeting Brasovban. Ráth Efra-im a cionista Executive delegátusa romániai körútján szerdán este 9 órai kezdettel az Ahava Club helyiségeiben előadást tart, mely-ne minden érdeklődőt szívesen lát a Zsidó Nemzeti Szövetség brasovi csoportja.

— Mérlegkészítésre vonatkozó banktanács-i utasítások magyarul Dr Mandel Fordító Iro-dában Cluj, Memorandului 24. Ara 50, vi-dékre 60 lej (postabélyegben).

Az Országos Zsidó Párt Cluji Tagozatának
Str. Saguna 7. sz. alatti jogvédő irodájában csütörtökön, április 23-án dr Simon Meny-hért és pénteken, április 24-én dr Kohn Ottó tart 1/2—1/2 óra között inspekción.

Nézze meg tavaszi lakberendezési kiállításunkat!

A lakberendező segítőtárs Önök! Megmutatja a legszebb és leg-harmonikusabb vonalat. Lakását úgy rendezi be, hogy valóban otthonod válik és örömet találja benne. Kiállításainkon megtalálja az ideális tá-kiállítást és a legköltségteljesebb minőséget.

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R.T.
TÁRGUL-MUREŞ — BUCUREŞTI, Tache Ionescu, 1 — BRASOV
Kívánságára kiküldjük megbízottunkat eredeti rajzokkal

Miért a t

A biro az O

Berlin, ápr...
gi miniszteri...
münikéjéből...
a német kor...
rodalomban...
országba vá...
metországi z...
transzferálás...
nyökbén rész...
gokba való t...
Egy közp...
sokat folytat...
mányokkal...
használása...
többi orszá...
deletekkel...
nincs szó né...
lenértékül sz...
dó tőkének...
hető vissza...
nagy tőketa...
ban, amely...
ni. A kormá...
tartalékokna...
Olaszországt...
mozdítására...
üzletet is...
kéért igen...
ami semmies...
Olaszországt...

A sp

Szászra Ma fellé

Madrid, ápr...
elhatározta...
az ostrom...
nem fordul...
haderek par...
ment, hogy...
repülőtiszt...
legutóbbi sz...
kormányal...
tanusítottak...
Egyidejű...
rendeite, hog...
kos katoná...

A volt be

Bucuresti...
Politikai kö...
Victor Iana...
az ország ö...
zött Arman...
aki az emlé...
álláspontjár...
nescu most...
beszédére, a...
litikusok sz...
mozgalmak...
lapította els...
berális kor...
Romániáb...
gandának, s...
— Ezel...
nemzeti par...
juk: éljen...
A tárgun...
vel foglal...
mondotta...
— Allitó...
egy gyilkos...
gárda az e...
akarja eltá...
merem, hog...
dának alka...

Miért támogatja a német kormány a tőkés zsidók kivándorlását Olaszországba?

A birodalmi gazdasági minisztérium „kedvezményei” az Olaszországba való zsidó tőke-transzfer javára

Berlin, április 22. A birodalmi gazdasági minisztérium legutóbbi hivatalos közleményéből arra kell következtetni, hogy a német kormány szívesen venné, ha a birodalomban élő zsidóknak egy része Olaszországba vándorolna ki. A közlemény németországi zsidó tőke Olaszországba való transzferálásáról szól, amelyet olyan előnyökben részesítenek, amiket más országokban való tőke-transzferálástól megtagadnak. Egy központi zsidó szervezet tárgyalásokat folytat jelenleg a német és olasz kormányokkal ezen transzfer lehetőség kihasználása ügyében. Ellentétben az összes többi országra vonatkozó transzfer-rendeletekkel, az olaszországi transzfernél nincs szó német áruk exportjáról, mely ellenértékül szolgálna a külföldön kifizetendő tőkének. Ez a kedvezmény arra vezethető vissza, hogy a német kormánynak nagy tőketartaléka vannak Olaszországban, amelyekhez sehogyssem tud hozzájutni. A kormány most elhatározta, hogy ezen tartalékoknak egy részét a német zsidók Olaszországba való kivándorlásának előmozdítására fogja fordítani. Emellett jó üzletet is csinál, miután a transzferált tőkéért igen magas menekült-adót inkasszá, ami semmiesetre sem kevesebb, mint az Olaszországban kifizetendő összegek 25

százaléka. Emellett az olasz valutát arany értékben szállítják, úgy hogy a lira-leértékelés okozta veszteségeket az emigránsoknak kell viselniük és így alig tudják megmenteni vagyonuknak a felét. Ennek ellenére valószínű, hogy sok német zsidó fogja igénybe venni az olaszországi „kedvezményeket”, csak hogy szabaduljanak Németországból. Olaszország egyelőre nem gördit akadályokat a tőkével rendelkező zsidó menekültek bevándorlása elé. Azon bevándorlók azonban, akik nem tudnak majd elhelyezkedni az olaszországi gazdasági életben, nem fogják tudni továbbvinni tőkéjüket más országba. A németországi helyzet kétségbeesítő volta és az a valószínűség, hogy a berlini olimpiász után súlyos gazdasági hadjárat indul a zsidók ellen, arra kényszeríti a német zsidókat, akik még valamelyes tőke fölött rendelkeznek, hogy az olaszországi transzfer bizonytalan útjára lépjenek. Eddig negyven zsidó család jelentkezett az olaszországi kivándorlásra és ezeknél mint egy 900 ezer márka transzferálásáról van szó. A hivatalos jelentésből kitűnik, az is, hogy 1935-ben 169 zsidó család vándorolt ki Németországból Olaszországba, ahol elhelyezkedtek.

A spanyol népfrent Azanat jelölte a köztársasági elnökségre

Százsámra tartóztatják le a szélsőjobboldali pártok tagjait. Ma felfüggesztik az ostromállapotot és cenzurát. Megtisztítják a spanyol hadsereget a fasiszta tisztektől

Madrid, április 22. (Rador). A kormány elhatározta, hogy ma, pénteken felfüggeszti az ostromállapotot és cenzurát, ha addig nem fordulnak elő újabb zavargások. A légi haderők parancsnoka sürgősen Barcelonába ment, hogy fegyelmi eljárást indítson több repülőtest ellen, akik Cuatro Vientosban a legutóbbi sztrájkmozgalom alkalmával a kormánnyal szemben ellenséges magatartást tanúsítottak. Egyidejű jelentés szerint a kormány elrendelte, hogy Orgaz tábornok, aki egy titkos katonai szövetség vezetője, ne hagy-

hassa el lakását. Orgaz szervezetének tagjai főleg olyan alacsonyabbrangú tiszték, akiknek politikai működésük miatt kellett kilépniük a hadseregből. Madrid, április 22. (Rador). A szélsőjobboldali párt tagjainak letartóztatása folyamatban van. A fővárosban 800-at, Spanyolország többi részeiben 1000-et fogtak el. Egyidejűleg Almeriában és a tartomány hat körzetében általános sztrájkot proklamáltak. Madrid, április 22. (Rador). A népfrent úgy döntött, hogy Azanat állítja egyedüli jelöltként a köztársasági elnöki tisztre.

Armand Calinescu válasza Victor Iamandinak

A volt belügyi miniszter kegyetlen megtorlásokkal fenyegeti a Vassárdát. Miért kell távoznia a liberális kormánynak?

Bucuresti, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Politikai körökben nagy feltűnést keltett Victor Iamandinak az a kijelentése, hogy az ország összes ellenzéki politikusa között Armand Calinescu volt az egyetlen, aki az emlékezetes vassárda perben a vád álláspontjára helyezkedett. Armand Calinescu most Argesben válaszolt Iamandi beszédére, ahol a nemzeti parasztpárti politikusok szűk körében a szélsőséges mozgalmak jelentőségéről beszélt. Megállapította elsősorban Calinescu, hogy a liberális kormány szabad teret biztosított Romániában a kampókeresztes propagandának, amely német érdekeket szolgál. — Ezzel szemben — mondotta — mi, nemzeti parasztpártiak hangosan ezt kiáltjuk: éljen Franciaország! A tárgumuresi kongresszus eseményeivel foglalkozva Calinescu a következőket mondotta. — Állítólag számomra is kijelöltek ott egy gyilkost. Ha ezzel az aktuussal a vassárdát az egyik legnagyobb ellenségét akarja eltávolítani az utból, akkor beismerem, hogy nem eszaktkozott. A vassárdának alkalma volt megismerkedni a ke-

zettel, nem úgy mint ahogy Incelet urával és ha a sors úgy hozná, hogy még egyszer felelős helyzetbe kerüljek, előre is figyelmeztetem őket, hogy öklöm súlyát sokkal közelebről fogják megismerni, mint eddig és ha így tesztek, úgy nem vétek demokratikus elveim és a szabadság jogok iránti érzelmeim ellen. **Mi a vassárda?** — A vassárda nem világnézeti mozgalom, hanem gyilkosok és halottgyalázók szervezete. A vassárda legutóbbi cselekedetei azonban, nem esetlegességek voltak, hanem az Incelet által türt és támogatott állapot következményei. A képviselőházban bebizonyítottam, hogy I. G. Duca gyilkosai a börtönben kivételes bánásmódban részesülnek. Arra is rámutattam, hogy az összes könyvkereskedésekben könyvet árulnak, amelyet a gyilkosok egyike irt és a másik gyilkoshoz dedikált. A könyvkiadó vállalat mely ezt a könyvet kiadta, Nicador álnevet használt. Ez a név a Duca gyilkosai társasága nevének rövidítése. fés mindez az ostromállapot idején és a liberális kormányzás alatt. Hogyan remél-

ODOL

AZ ODOL-SZÁJVIZ megakadályozza a szájban az erjedési és rothadási folyamatokat. ODOL legyözi a kellemetlen szájízgot, ODOL felfrissít és életvidámmá tesz. Az ODOL-SZÁJVIZ módot nyújt szája alapos és tökéletes kitisztítására. ODOL megőrzi fogai egészségét és hozzájárul ahhoz, hogy jól érezze magát. Folytasson ODOL-SZÁJAPOLÁST! Ezzel nemcsak fogainak egészségét óvja, hanem a legjobb egészségápolást őrzi.

antiszeptikus

hetjük akkor, hogy máshová jussunk, mint ahová jutottunk. Calinescu ezután a kormány helyzetével foglalkozott és a következő kijelentéseket tette:

A liberális párt és a liberális kormány

— Incelet azt hitte, hogy megszabadul minden kritikától, ha váratlanul bezárja a parlamentet. Ez azonban csak a kormány pánikszere riadalmát mutatta a saját pártjában jelentkezett tünetekkel szemben. Hogy mennyire volt alkalmas a parlament bezárása a kedélyek lecsitítására annak bizonyítéka, hogy maga a liberális párt vonult ki az uccára. A sinaiai zarándoklás,

a piatraneamti és ploesti gyűlések mind-megannyi bizonyítékai annak, hogy a liberális párt ellenséges magatartást vett föl saját kormányával szemben. A politikai életben ugyszólván egyedülálló jelenség: egy párt kivonult az uccára saját kormány ellen, erkölcsi kérdésben. A liberális párt 's a liberális kormány dilemma előtt áll. Vagy a párt álláspontja győz és akkor a kormány kisebbségben marad, vagy pedig a kormány álláspontja győz és akkor a pártot kompromittálják. Nincs csak egy menekvés: a kormány távozása, mely a liberális párt számára a legcélszerűbb és a legbiztosabb megoldás. A sinaiai zarándoklás,

Maniu Gyula a nemzetközi problémákról fog nyilatkozni a párt ocnasugatagi nagygyűlésén

Bucuresti, április 22. — A Maramures-megyei Ocnasugatagon holnap gyűlést tart a nemzeti parasztpárt, amelyen Maniu Gyula is fel fog szólni és véleményt fog mondani a nemzetközi politika problémáiról.

Ugyancsak holnap a nemzeti parasztpárt professzionális körének felavatási ünnepélyén Mihalache fog nyilatkozni a legutóbbi eseményekről. Az ünnepélyt a fővárosban tartják.

Hivatalos jelleget ölt Ausztriában az antiszemita agitáció

Az osztrák antiszemita az „Uristent” veszik példaképpen antiszemitizmusukhoz...

Bécs, április 22. Az ausztriai iparszövetség brosúrákat tett közzé, melyben dr. Kresse, Bécs antiszemita alpolgármesterének álláspontját ismerteti. Dr. Kresse röpiratában vitába száll a Robert Stricker kiadásában megjelenő „Neu Welt” című cionista lap állásfoglalásával, melyben az a zsidó kézművesek és iparosok jogait védi. A bécsi alpolgármester többek között ezt írja: „Ezek az urak, úgy látszik, még mindig azt hiszik, hogy Ausztriában csak a jog létezik, melynek őket és az ő pénzes-zsebeiket kell védenie és a jog fogalmával azokat az állapotokat tartják meg szemelőtt, amelyek a februári események előtt uralkodtak a városban és a zsidóság összes foglalkozási köreinek javára szolgáltak. Igez ugyan, hogy a nemzeti szocialisták hamisítása az a jelszó, hogy „Zsidók, csak zsidóknál vásároljatok”, ki vonhatja azonban kétségbe, hogy enné is magátólértelmező szokás zsidó körökben, hogy minden vonalon csak saját hitsorsosait veszik tekintetbe. A röpiratoknak

(nemzeti szocialista propagandáról van szó), bizonyára nem az a céljuk, hogy a zsidókat provokálják, hanem csak figyelmeztetni akarják a keresztényeket arra, hogy az összes zsidó tulajdonságok közül ezt az egyet példaképpen vehetik. Minden keresztény csak keresztényhez forduljon, akár mint kereskedő, akár mint ügyvéd, orvos, csak keresztény lapokat olvasson, csak olyan színházakba és mozikba járjon, amelyek a keresztény világnézetet visszatükröző darabokat adnak.” Így azonosítja magát a katolikus iparszövetség az ausztriai nemzeti szocialisták agitációjával. A Freiheitsbund hivatalos lapjában szó szerint közli Kunschak, Kresse és Bichlmair páter legutóbbi antiszemita beszédét. Utószóban a lap a következőket írja: „Ami antiszemitizmusunkat illeti, úgy ehhez magát az uristent vesszük példaképül, aki bizonyára legjobban ismeri a zsidókat. Ő maga is elvetette egykori „kiválasztott népét”. Így a legjobb társaságba kerültünk a mi antiszemitizmusunkkal.”

HIREK

Lapunk legközelebbi száma a közbeszó hivatalos ünnepe miatt szombaton a rendes időben jelenik meg.

— Iunian Sinaiában megbetegedett. Bukarestből jelentik: Iunian, a radikális parasztpárt elnöke, aki Sinaiában tartózkodik, megfűt és néhány napig nem hagyhatja el lakását.

— Egy Távolkeletről érkezett hajó nagy mennyiségű kábítószert csempészt az országba. Brailából jelentik: A hatóságok értesülése szerint a Távolkeletről érkezett hajók sikeresen az országba csempésznél jelentékeny mennyiségű kábítószert, kokaint, hasist, stb.

— Még mindig nem találták meg az egyiptomi sivatagban eltűnt kairói német követet. Kairóból jelentik: Von Stöhrer követ felkutatása tegnap estig eredménytelen maradt. Husz autós, köztük a német kolónia tagjai, az egyiptomi autó-klub emberei visszatértek Kairóba. Tegnap 24 repülő kereste az eltűnt követet. Ma még több repülő szeli át a sivatagot, mert a kormány felkérte a kutatásra a jeruzsálemi légitollitát is.

— Talajszuszamlás egy kanadai aranybányában. Montrealból jelentik: A moosriveri aranybányában három nappal ezelőtt talajszuszamlás három embert eltemetett. A három bányászról a mentőosztagok még három méteres szikla választja el, de egy csövön keresztül már sikerült táplálékot juttatni el hozzájuk.

— Gyakran visszatérő székzsorulás, rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalifájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan megeléjti a gyomor és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Számos kiváló orvos a Ferenc József vizet bélféreggyógyóknál is igen jó eredménnyel alkalmazza. Az orvosok ajánlja.

— Ítélet a budapesti kommunista perben. Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék Szemák-tanácsa hétfőn hirdette ki ítéletét Weil Emil orvos és tizenhárom társa kommunista bűnperében. A bíróság Weil Emil 3 és fél évi fegyházra, Domonkos Lajos vasésztérgályost és Virág Károly szobafestőt egy és fél évi börtönre, Nöhrer Árpád cipészsegédet kétféle fegyházra, Lukács László magántisztviselőt és Balog János cipészsegédet egy és fél évi börtönre, Józsa Sándorné varrónőt öthónapi fegyházra, Bartos György egyetemi hallgatót, Jamblich József állványozót, Fojmovic Sándor mérnököt négy-négyhónapi fegyházra ítélte. Ungerleider Magda szabónót, Bartos Ilona ügynököt, Pikler Györgyné orvosnőt és Viró Gyulánót a törvényszék az ellenük emelt vád alól felmentette.

— Samojlovics professzor az 1936-os sarkkutatózás vezetője. Moszkvából jelentik: Boris Samojlovics professzort, Nobile tábornok expedíciójának egykori megmentőjét, az 1936-os orosz sarkexpedíció vezetőjévé nevezték ki. Az expedíció a „Sadko” hajón az északi sark keleti részének nagy területeit kell, hogy felkutassa, mely területen nem járt még egyetlen expedíció sem. Samojlovics professzor, a híres orosz sarkkutató, zsidó.

— Új vezetőséget választott a deji zsidó hitközség. Dejről jelentik: Folyó hó 20-án tartotta meg rendes évi tisztújító közgyűlését a deji hitközség, amelyen a következő vezetőséget választották meg: elnök Berger Nándor, alelnök Rosenzweig Mór, gondnok Gelb József, aligondnok Mátyás Ferenc, gazda Klein Samu, pénztárnok Schönblum Jerő. A képviselőtestület tagjai: Ordentlich Ferenc, Bretler Dávid, Stander Noé, Schönberger Dávid, Albert Lázár, Rosenzweig Vilmos, Weinberger Jónás, Legmann Mendel, Schlésinger József, Salamon Hermann, Bernstein Abraham, Polover Jakab, Rosenzweig M. Jehuda, Fenő Béla. Póttagok: Weisz Sámuel, Rosmann Tobías, Basch Lajos, Hirsch Dávid, Eidinger Ferenc. Az új elnök személye garancia arra, hogy a mai nehéz időkben kellő eréllyel és tárgyilagossgal fogja vezetni a hitközség ügyeit. A közgyűlésen a választási elnöki tisztséget Schönberger Dávid töltötte be.

— Lezuhant a Brüsszel—Párizs—Köln között közlekedő postarepülőgép. Párizsból jelentik: A Brüsszel—Párizs—Köln közti éjjeli postajáratot lebonyolító hárommotoros belga repülőgép Senlis mellett (Qise) lezuhant. A pilóta és a rádióosztály szénáé égtek, a gép a postaküldeményekkel együtt elpusztult.

— Feloszlataásra jogosító törvényjavaslatot terjesztettek a cseh parlament elé az állambiztonságára veszélyes pártok ellen. Prágából jelentik: A kamara megkezdte annak a törvényjavaslatnak vitáját, amely lehetőséget nyújt a kormánynak az állambiztonsága ellen működő pártok feloszlataására. E törvény már régebben alkalmazva volt, de folyó év januárjában érvényét veszítette. Egyébként ennek alapján egy kommunista és egy szudeta németpárti szöveget fel, akik mindketten a törvény alkotmányellenességét hangsúlyozták.

— Részleges taxisoffőr-sztrájk Párizsban. Párizsból jelentik: Tizennégyezer taxi soffőrje közül 11.000 ma sztrájkba lépett, hogy a menetdíjak leszállítása ellen tiltakozzék, amit néhány új, taxi-tulajdonos vezetett be.

— Egy zsidó asszonyt megölték a lembergi tüntetések során. Lembergből jelentik: Az elmúlt hét csütörtökén, amikor súlyos összeütközésre került sor a rendőrség és a tüntető munkások között, Lea Arzt zsidó árusítónőt is megölték, aki véletlenül sodródott a véres események színhelyére és semmi része nem volt a tüntetésekben. A beszültek között 27 zsidó volt. A város központjában a zavargások során több zsidó és nemzsidó üzletet összeromboltak, jöllehet a zendülések nem volt zsidóellenes jellegűek. A lembergi városi tanács zsidó nemzeti tagjai küldöttségileg felkeresték a starosztát és intézkedéseket kértek a zsidó lakosság élet- és vagyonbiztonságának megvédésére, miután a nemzeti demokraták a csütörtöki események kapcsán veszedelmes antiszemita agitációt fejtenek ki.

Aranyerben szenvedők megoáltoja az Artin!

A pici dragéék az aranyerben szenvedők számára enyhítést, megváltást jelentenek. Elmarad a kemény, nehéz széklet, és ezáltal a végbélben levő erek megduzzadása és vérzése. Az Artin hozzásegíti, hogy beleit könnyen, fájdalommentesen ürítse. anélkül, hogy görcsöket, vagy hasmenést okozna. Az Artin nagy előnye hogy a szervezet huzamos használat után sem csökkenti a megváltást. Az Artin évek óta úgy a belföldön, mint a külföldön egyaránt mint ideális, modern hashajtót ismerik. Tegyen egy kísérletet ARTIN-nal és állandóan ezt a hashajtót fogja szedni!

A Dr. WANDER ÜZEMEK KÉSZÍTMÉNYE

Hirek az épülő országból

Jeruzsálem, április 22. — Jelentette az Uj Kelet, hogy a Karen Kajemet jeruzsálemi főirodája 40 ezer dunam föld megvásárlására készült. Legújabb jelentés szerint az adásvételi szerződést már alá is írták. Az új földterületből 33.500 dunamot mezőgazdasági kolonizációra, 6000 dunamot fontos közlekedési és 5000 dunamot külvárosi telepítésre fordítják. Az új földterület mezőgazdasági részében több, mint száz családot telepítenek le, amelyek fejenként 30—35 dunam földet kapnak vegyes gazdaságra. A tervezet szerint ezen a területen 5000 zsidó lélek fog elhelyezkedni tisztán mezőgazdasági megélhetésben. Ez a 40 ezer dunamnyi földterület olyan nagy, mint a zsidó Nemzeti Alap földbirtoka a hafia-akói öbölben. A földvásárlás 250 ezer fontba került és rövidesen sor kerül annak birtokbavételére.

A palesztinai arab pártok konferenciát hívtak egybe, hogy a gyarmatiügyi miniszterium meghívása alapján kijelöljék azt a hat vezetőfőfűrt, akit Londonba küldenek a palesztinai arabok képviselőtáborában. A delegáció összetételének kérdésében heves harcok folytak az egyes pártok között és nem sikerült mindeddig közös platformot létrehozni a pártközi konferencián, amelyet ezért el is kellett halasztani.

Sir Arthur Wauchope palesztinai főkor-mányzó a napokban meglátogatott több jordán völgyi zsidó kolóniát és Kinerethben részt vett a kvuca új elektromos telepének felavatásán.

Dr. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a cionista világszervezet elnöke, május közepén újra Londonba utazik, ahol nagypontosságú politikai tárgyalásokat fog folytatni, amelyeknek különös jelentőséget kölcsönöz az arab delegáció londoni útja, melyre május elején kerül sor. Minden valószínűség szerint az arab delegációval folytatott tanácskozások után a gyarmatiügyi miniszter a cionista szervezet vezetőivel fog érintkezésbe lépni.

A zsidó orvosok Palesztinában megtartandó világkongresszusán, az eddigi jelentések szerint, Lengyelországból 57, Párizsból 50, Romániából 30 és Ausztriából 30 delegátus fog résztvenni. Neves specialistaik jelentették be részvételüket a kongresszuson.

Tel-Avivban értekezletet tartottak az ortodox zsidók rabbi Amiel és rabbi Uzziel tel-avivi főrabbi részvételével abból a célból, hogy megteremtsék a Palesztinában élő összes választott zsidó egységfrontját. Rabbi Amiel javaslatára elhatározták, hogy legelőször Tel-Avivban fogják megteremteni az egységfrontot.

A ROYAL-mozgóban ma, csütörtökön kitűnő premier!
CLAUDETTE COLBERT
fordulatos, szellemes, ragyogó vigjáték-slagere:
A titkárnő
Partnere: Michael Bartlett, a newyorki „Metropolitan” Opera népszerű tenoristája, Grace Moore partnere.
Ma, csütörtökön délelőtt 11.25-kor nagy olcsó matiné: **HARRY BAUR: Egy aranyember.**

— Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a Str. Neulcea 4 sz. alatt a leghigiénikusabban berendezett **כשר** vegetáriánus konyha cukrásszal egybekötve május hó 3-án nyílik meg, ahol a legizlésebb vegetáriánus ételek és sütemények jutányos árban kaphatók lesznek. Abonensek kedvezményben részesülnek. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk teljes tisztelettel: **ADLERNE és NEUMANN ETA.**

— Az Erdélyi Zsidó Arvagonozó cluji helyi csoportja, vasárnap j. hó 26-án d. e. 11 órakor tartja a Salom Club helyiségében évi rendes közgyűlést, amelyen a vezetőség múlt évi tevékenységéről fog számot adni. Az egyesület nagyarányú karitatív munkája során a nehéz gazdasági viszonyok dacára ca. 100 cluji gyermek nyaraltatásáról és valamennyi gondozójáról felruházásáról gondoskodott. A közgyűlésen a vezetőség foglalkozni fog a zsidó ifjúság átrétegződésének problémájával és javaslatokat terjeszt a tagok elé a tekintetben, hogy minél több gyermek legyen tanonc-otthonai után ipari pályára kiképezhető. Az Arvagonozó ezen úlsére egy a helyi csoport tagjait, mint pedig a szervezet híveit ezután is meghívja.

— A szállítótvény (bor, konyak, ecet, ipari szesz, borszesz) magyarul Dr. Mandel Fordító Irodában. Cluj, Memorandului 24. Ára 60, vidékre 70 lej (postabélyegben).

— Figyelmeztetés. Imprumutul de muzetrate 90692-5 sorszámú könyvnek semmiesek tekinthetők, ha azokat f. é. május elsejéig nem mutatja be tulajdonosa a helybeli Telefon igazgatóságának.

— Az Aviva-Barisszia körzeti konerenciája Devan. Vasárnap körzeti konferenciát tart Devan az Aviva-Barisszia, amelyen a szervezvet devai, hafeji, hunedoarai, aradi és alba-iuliai csoportjai vesznek részt. A körzeti konferencián a szervezet központi vezetőségének tagjai is résztvesznek.

— A Hasomér Hiacair és Bné Avoda tg. muresi konferenciája. Ma veszi kezdetét Tg. Muresen a Hasomér Hiacair és a Bné Avoda konferenciája. A két ifjúsági mozgalom külön-külön tárgyalják meg a szervezeti és nevelési kérdéseket, hogy azután együttesen állapítsák meg azokat a feladatokat, amik a mai órában a zsidó tchaluci ifjúságra hárulnak. A konferencia a két mozgalom életében jelentős eseményt jelent, amelynek feladata a jövőbeni nevelési és szervezeti munkának világos irányvonalát megszabni. A konferencia ünepélyes megnyitója ma este a zsidó kulturház helyiségében lesz, amelynek keretében Székely Mose, palesztinai kiküldött, a Palesztinában legutóbbi nyolc napban történekről fog előadást tartani. A konferencia megnyitójára ezután meghívjuk barátainkat és a cionista ifjúsági szervezeteket.

A Calea Regele Ferdinand 11 alatt május 1-én
üzletlem megszűnik
SIESSEN
bevásárlásait az eddigi áraknál is olcsóbban beszerezni
BIRÓ ANDOR & COMP.
Csak május 1-ig Csak május 1-ig

Lakjon Budapest szivében!
Merano szálloda
IV. Bécsi-ucca 2.
Telefon: 81-4-94 és 81-3-96.
Kittűnően felszerelt olcsó szobák elsőrendű konyha.
Uj társashelyiségek!
Központi fűtés. — Hideg-meleg folyóvíz. Liftszállítás le és fel. — Panziórendszer.

UJ KELET Legújabb hírek

A jobboldali szervezetek elfojtására adott ki rendeletet a belügyminiszter a rendfenntartó közegek értekezletén

Iamandi beszédének átütő erejű hatása a politikai életben. Ostromállapotos zónában nem engedélyezik a május elsejei ünnepéseket

Bucuresti, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Iamandi piatraneamti beszéde, amelyet az Uj Kelet tegnapi száma részletesen ismertett, rendkívüli hatást tett a liberális párt életében. Ez volt az első komoly megnyilatkozása annak, hogy a kormány a jobboldallal kacérkodó politikájával szemben a liberális párt demokrata szárnyában erőteljes ellenzéki mozgalom ütötte fel fejét, mely a kormánypolitika jelentős revíziójára kell, hogy vezessen. A tegnapi és mai politikai események a Iamandi beszéd hatásának jegyében történtek.

Iamandi beszédének hatását és annak politikai súlyát misem jellemzi jobban, minthogy a beszéd elhangzása után komoly formában merült fel az a terv, hogy Iamandinak helyet biztosítsanak a kormányban. A Curenul jasi értesülése szerint Iamandi 15 perces telefonbeszélgetést folytatott Dinu Bratianuval, akivel megalapodott abban, hogy április 24-én a fővárosban találkozni fognak. Moldvai politikai körökben a találkozásnak nagy fontosságot tulajdonítanak. A pártelnök és Iamandi megbeszélései során Bratianu Iamandinak a kormányba való belépéséről akar tárgyalni.

Szerdán folyt le a csendőrségi vezérfelügyelőség épületében Inculet belügyminiszter elnöksége alatt az ország összes rendőr- és csendőrfelügyelőinek értekezlete. A benyújtott jelentésekből megállapítást nyert, hogy az országban mindenütt rend és csend uralkodik. A belügyminisztérium utasítást adott a szélsőséges mozgalmak elfojtására. A katonai jellegű alakulatokkal szemben a törvény szigorát fogják alkalmazni és eltiltják a törvény által tiltott egyenruhák viselését is. A rendelkezések ellen vétőket haladéktalanul az igazságszolgáltatás kezére fogják juttatni. A belügyminisztérium utasítást adott a május elsejei munkásünnepre vonatkozólag is. A munkásünnepélyeket a kormány engedélyezi. Nem szabad azonban felvonulásokat rendezni ott, ahol azok rendzavarásokat idézhetnek elő.

Az ostromállapot zónájában azonban május elsején minden tüntetést betiltanak.

A csendőrségi megbérelés előtt Inculet, Bungetianu, Olerasu, Georgman és Vintila Ionescu állambiztonsági főtisztviselőkkel folytatott tárgyalásokat.

Ugyancsak a Iamandi beszéd jegyében zajlik le ma Ploesti-ben a Duca emlékére felállított szoborleplezési ünnepély is.

Tatarescu előre elkészített beszédét olyan irányban módosította, hogy az a Iamandi által képviselt liberális csoport igényeinek és követeléseinek is megfelelően.

Az ünnepségek rendkívül nagyszabásúnak ígérkeznek. Reggel 9 óra 40 perckor érkezik a különvonat, melynek utasai azonnal a Duca emlékszóbor elé hajtatnak, hol istentisztelet lesz. Alkalmi beszédeket Bejan, a prahovamegyei szervezet elnöke, Tatarescu, Dimitriu, Inculet, Nistor és Pop Valer miniszterek, egy prahovai diák, egy paraszt és a polgármester fognak mondani. 11.30 órakor az Odeon teremben vezzi kezdetét a gyűlés, amelyen Bejan szólal fel, majd Tatarescu fogja megtartani politikai expozéját.

Nagy feltűnést kelt az a hír, hogy Dinu Bratianu pártelnök nem vesz részt a ploesti szoborleplezésen.

A pártelnök állítólag gvengélkedik. A párt szabadvélemény csoportja kedden este tartott értekezletén úgy döntött, hogy testi-

leitlet vesz részt az ünnepségen, hogy ezáltal is dokumentálja a pártegységet és a kormánnyal való szolidaritását.

Iamandi beszéde nagy hatást keltett Vaida Sándor politikai pártjában, a Frontul Romanescben is. Iamandi ugyanis Vaida Sándort tette felelőssé a vasgárda szervezetének megerősödéséért. A Clujon tartózkodó Vaida Sándor, hír szerint, az első alkalmat fel fogja használni arra, hogy válaszoljon Iamandinak a jobboldallal való együttműködéséről

tett kijelentéseire.

Valószínű, hogy ez a beszéd április 26-án, a Frontul Romanesc clujmegyei szervezeteinek ülésén fog elhangzani.

Különvonat Sinaia-ba

Bucuresti, április 22. A ploesti szoborleplezés után 13.55 órakor különvonat indul Sinaia-ba, ahol 15.25 órakor a Duca-emlékszóbornál ünnepélyt tartanak. A kormány tagjain kívül számos liberális előkelőség is jelen lesz. Dinu Bratianu azonban nem megy Sinaia-ba.

Németország látta el fegyverekkel a palesztinai arabokat?

Fokozatosan enyhül a palesztinai helyzet. Az utolsó két napon nem voltak számottevő zavargások

BUCURESTI, április 22. (Az Uj Kelet tud.) A palesztinai zavargásokkal kapcsolatban ma feltűnő érdekességű hír látott napvilágot a Capitala című napilap hasábjain. A lap szerint tegnap Constanța-ba érkezett az Intelligence Service egy megbízottja. Az angol titkosrendőr megbízása arra szól, hogy bizonyítékot szerezzen, igaz-e, hogy Németországból a Dunán keresztül fegyverszállítmányokat csempésztek a palesztinai arabok számára. Kétségtelen, hogy ez az értesülés megerősítésre szorul és így azt a legteljesebb fenntartással közöljük. Meg kell azonban állapítanunk, hogy a Bucurestiben felbukkanó hírrel egy időben jelentek meg a világsajtóban a Jewish Agency és a palesztinai kormány híradásai is, amelyek külföldi agitátorok munkájának tulajdonítják a jaffai eseményeket. Így bár a Capitala hírének nem vehetjük ellenőrzés nélkül tudomásul, a valószínű helyzet mégis az, hogy a Közel-Keleten már évek óta folyó kétféle agitációnak: a német és olasz propagandának jelentős szerepe van a jaffai arab támadás előidézésében.

A kormány még fenntartja a riadókészültséget

Jeruzsálem, április 22. (Rador). — A fő-kormányzó a riadókészültség további fenntartását határozta el, mert bár a helyzet jelen-tékenyen javult, a zavargások még nem szűntek meg. Az áldozatok száma Jaffában 19, a sebesülteké százharminc. Az arab agitáció általános sztrájkra igat, hogy Angliát az arab követelésekre kényszerítsék. Megnem-erősített hír szerint Jeruzsálem környékén több ezer fellah gyűlt össze. A hír nem lát-szik valószínűnek, mert Jeruzsálem környé-kén kevés az arab falu. Más hírforrás arról számol be, hogy az Északpalesztinával hatá-ros Libanon köztársaságból az országba visz-szatérok jezuzelemi utasokat a tüntetők meg-támadták és megsebesítették. A rendőrség a támadókat letartóztatta.

Sztrájkra igatnak az arabok

Kairó, április 22. (Rador). — Kedden egész Palesztinában rend volt, de estefelé újból fel-lángoltak a zavargások. A Jaffa-környéki arabok meg akarták támadni Tel-Aviv Hatik-va negyedét, de a rendőrség a támadókat visszaverte. Jaffában újabb összeütközések voltak. Arab tüntetők terrorizálják az arab kereskedőket, hogy tiltakozásuk jeléül üzle-teiket zárják be. A fő-kormányzó azzal a ké-réssel fordult az arab pártok vezetőihez, has-sanak oda, hogy a zavargások megszűnjenek. A zavargásokkal kapcsolatban letartóztá-tott arab igatők nagy része nem palesztinai, hanem Szíriából és Hauranból átszökött be-duinok. A kormány elhatározta, hogy ezeket az elemeket tömegesen át fogja tenni a hata-ron.

Jaffai zsidó kórházak felgyújtásával lángborították az arabok Jaffát

Jeruzsálem, április 22. — Ismeretes, hogy a jaffai zavargások során, az ottlakó zsidók egy része átköltözött Tel-Avivba. Az üresen hagyott házakat arab banditák felgyújtották, miből a száraz időjárás miatt tűzvész kelet-kezett. A jaffai tűz mára komoly méreteket öltött.

Mielőtt még a tüntetők hozzákezdtek volna

az égő házak eloltásához, szélvihar keletke-zett, ami katasztrófális méreteket terjesz-tette tovább a tüzet. A tüzoltóság erőfeszíté-sei dacára sem sikerül még a tüzet lokalizál-ni és ellenőrizhetetlen hírek keringenek arról, hogy Jaffában már ötezer ház lángok-ban áll.

A tüzoltóság, miután az oltási munkála-to: igen nehezen haladnak a szélvész követ-keztében, a tüztől veszélyeztetett házakat, amelyekben többségben arabok laknak — ki-üriti. A tüzzel fenyegetett házak lakóit Tel-Aviba szállítják.

Az arab szervezetek egyébként általános sztrájkot proklamáltak az országban. Ma egyetlen arab üzletet sem nyitottak ki a palesztinai városokban.

A zsidó lakosság az izoláltabb helyekről a városok felé igyekszik, de a kibucokban teljes nyugalom van.

Jaffában az elmúlt éjjel folyamán arab banditák törrel leszurkáltak egy zsidó fiatal-embert. A hatóságok erőteljes nyomozást in-dítottak be a gyilkosok személyazonosságá-nak megállapítására.

Az országból elszörtan még érkeznek jelentéktelen incidensekről jelentések, de általánosságban teljesen helyreállott a rend és nyugalom.

A palesztinai zsidó lapok ma gyászke-retben jelentek meg. Elsődleges cikkeikben a lapok követelik, hogy a kormány léptes-sen erőteljes szankciókat életbe a zavargó arabokkal szemben és szüntesse be az ide-genek agitációját az arabok között, ame-lyek zavargásokra uszítják őket.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Barou I. Pop 16 Telefonszám: 8-61.

CENZURA

Az elegáns hölgy minőség-harisnyája

TRINACO FABRICA DE CIOCANI, ROMANIA

kerje minden szakmába vago üzletben csak a „Trinaco“ minőség-készítményeket.

A déli fronton előnyomulóban vannak az olaszok

(Elsődleges cikkünk folytatása)

szankciót alkalmazni, ha megkapja az ösz-szes népszövetségi tagállamok hozzájárulá-sát. A külügyi államtitkár beszéde végén azt hangoztatta, hogy feltétlenül szükség van az egyetemes biztonsági rendszer kiépítésére.

Belgium is erődvonalat épít

A Sunday Times tegnapi számában fel-tűnő cikket közöl a francia, angol és belga vezérkarok múlt héten Londonban lefolyt tanácskozásairól. A lap szerint a tanácsko-zásokon szóba került a belga határon építendő hatalmas erődvonal terve is. Az erőd-vonal, amelyet a francia Maginot-vonal mintájára építenének ki, a francia vonallal együtt Antwerpen-től Genf huzódnék. Genf körül francia oldalon két óriási erődállanola-tot is építenének, míg az Albert-csatornát meghosszabbították, hogy szűkség ese-tén az összes vársáncokat és aláaknázott területet vízzel árasztthassák el.

Eden nem megy Berlinbe

LONDON, április 22. Az esti órákban érke-zett londoni híradás szerint kategórikusan meg-cáfolják azt a hírt, hogy Eden személye-sen menne Berlinbe, hogy a német békejavas-latokra vonatkozó angol kérdéseket elter-jessze.

Egyidejű prágai jelentés szerint Sir Aus-ten Chamberlain a mai nap folyamán tér vissza a cseh fővárosból Bécsbe.

A déli fronton előnyomulóban vannak az olasz csapatok

A ma kiadott olasz hivatalos harctéri je-lentés szerint az olasz csapatok a szomáliai front egész vonala mentén előnyomulóban vannak. Eredeti kiindulási pontjuktól 150 kilométert haladtak eddig előre az olasz csapatok. Az olasz haderők jelenleg a Da-kata folyó völgyében állanak, ahol szétszór-ták az ellenség hátréideit. A harcok folya-mán ötven közlegény esett el és egy tizedt megsebesült.

Addis-abebei jelentés szerint Dessziétől délre az abesszin csapatok erős ellenállást tanusítanak az olasz csapatokkal szemben.

Közele kormányválság fenyeget Lengyelországban

Poznanból jelentik: Nagyszámu munka-nélküli tüntetett két nap óta a városban és kövekkel dobálta meg a rendőröket. A tüntetők számos boltot leromboltak. A rendőrség több letartóztatást eszközölt Lembergben is, mint 2000 embert tartóztatott le. Nagy a száma a Varsóban letartóztatott kommunistáknak is. Egyébként a fővárosban közele kormányválságról beszélnek.

Taxa postala plătite in num. No. 224713/929.

16. Telefon: 8-61. Havonta 110, negyevre 600, egészév fűldre: Havonta fűlve 12, egészév detések díjszabás KELET az erde dóság egyetlen p Ökünk utányo rás megjelöléséve

A népus támadása egy cso

Churchill meg Ném

London, április a világpolitika e gos nyugalmi pe ben és a kulissz és erjedés s a g közeleményben, lámzásokat és e konzervatív pár és közéleti vezet tálvá részeseitik elégedetlenebb k káját, sőt az id lőknek egy csop buktató-akiót is ellen a legerélye sen megtenni, m árán is.

E konzervatív Lambert áll, ak beszédében kijek az idősebb kor csoportja lem szeritene Bald átvegye és cs kát vezessen abesszin

Ez a politika le ne Olaszország ru árán is meg Ward, akinek k ban élének kor Rendkívül éle angol kormány Angell Norma közeledés is. jain irt cikkébe many az utóbbi baklövést követ abesszin hábor szerint elérkeze vetni a múlt í kormánynak fé kell állást fog mint Francieon

Meg kell szá Franciorszá akar háboru hogy Anglia mellette fog boru

Anglia határo ná leginkább a hogy az angol kázatot, ha e ségeit és mérs vigyázatoság, kát jellemzi, n szélyt, hanem

Az Angliáb lenes hangula amelyet Wint az alsóházban mást keltő ad szág által esz adásokról. Ch Németorszá 1935 minis márkát for amihéz még 5